

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT

Бр. 11-4615/3
25-09-2023 20
Скопје

До
МИНИСТЕРСТВО ЗА ИНФОРМАТИЧКО ОПШТЕСТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА
Бул. „Св. Кирил и Методиј“ бр. 54
1000 Скопје

ПРЕДМЕТ: Мислење по текстот на Предлог- Законот за изменување и дополнување на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги

Со оглед на фактот што во тек е постапка за донесување на Предлог законот за изменување и дополнување на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги, и тоа по скратена постапка и со европско знаменце, а тргнувајќи од значењето на материјата што ја уредува овој закон, Државната комисија за спречување корупција (Државна комисија) смета за потребно да се произнесе по предложениот текст.

По спроведената анализа на текстот на предлог законот согласно одредбите утврдени во Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси, Државната комисија го дава следното:

МИСЛЕЊЕ

Според предлагачот, целта на законот е воведување на транспарентен, демократски недискриминаторски начин за спроведување на државни кампањи кои ќе бидат од едукативно-информативен карактер за прашањата кои се опфатени и актуелни за одредени населени места или државата. Со измените се допрецизираат и одредбите за реемитување на програмските сервиси кои се однесуваат за регулирање на авторските и сродни права на територија на државата, а заради подобра применливост на одредбите поврзани со Директивата за аудиовизуелни медиумски услуги (ЕУ) 2018/1808 и се вршат дополнителни измени во делот на прекршочните одредби.

Државната комисија смета дека воспоставената пракса на донесување значајни закони по скратена постапка и употреба на европското знаменце, не овозможува широка јавна расправа, експертска дебата ниту анализа на последиците од предложеното законско решение, со што сериозно се загрозува правната сигурност во државата.

Во конкретниот случај предложените измени директно влијаат врз независноста на приватните медиуми, бидејќи доколку се избрише забраната за рекламирање се овозможува финансирање на медиумите со средства од буџетот, поради што Државната комисија препознава висок ризик од фаворизирање на националните телевизии наспроти другите, како и висок ризик од поткупување на медиумите во целина преку влијание на нивната уредувачка политика.

Имено, согласно предлог измените Владата се обврзува во текот на една календарска година да спроведе најмалку една државна кампања на државно ниво, а

единиците на локалната самоуправа најмногу четири државни кампањи во текот на една календарска година. Комисијата за одлучување по државни кампањи на државно ниво (Комисија на државно ниво) треба биде составена од по тројца претставници на власта и на опозицијата кои можат да бидат пратеници, партиски членови или трети лица. Оваа Комисија треба да ја формира Министерот за информатичко општество и администрација, по предлог на политичките партии.

Улогата на Комисијата на државно ниво, согласно измените, меѓу другото е да провери дали радиодифузерите ги исполнуваат критериумите од објавениот јавен повик, додека одлуката за спроведување на државната кампања ја донесува Владата.

Понатаму, Владата ќе објавува јавен повик за избор на продукциска куќа за осмислување на идејно решение и продукција на Државна кампања на државно ниво, а за изборот ќе одлучува Комисија составена од членови на Владата.

По извршената анализа на одредбите со кои се регулира државната кампања на државно ниво, а особено начинот на формирање на Комисијата за одлучување по државни кампањи, како и Комисијата за избор на продукциска куќа, Државната комисија за спречување корупција препознава висок ризик од политичко влијание.

Исто така и одредбите кои се однесуваат на државна кампања на локално ниво оставаат простор за висок ризик од политичко влијание, бидејќи со истите се предвидува: Комисијата за одлучување по државни кампањи на локално ниво (Комисија за локално ниво) да биде составена од членови на Советот чиј состав соодветствува на пропорционална застапеност на политичките партии во советот; јавниот повик за осмислување на идејно решение да го објавува градоначалникот на општината, а Советот да одлучува за изборот на продукциската куќа за продукција на Државната кампања на локално ниво по предлог на Комисијата на локално ниво и да донесува одлука за спроведување на државната кампања.

Според Предлог Законот, финансирањето на државните кампањи на државно ниво се обезбедува од Буџетот на Република Северна Македонија во висина од 0,1% од реализираните даночни приходи утврдени во последната донесена завршна сметка на Буџетот на Република Северна Македонија, а ако се земе предвид завршната сметка на Буџетот на Република Северна Македонија за 2022 година, станува збор за одлевање на 2.307.000 илјади евра од државниот Буџет. Финансирањето на државните кампањи на локално ниво се обезбедува на секоја од единиците на локалната самоуправа во висина од 0,5 % од сопствените реализирани даночни приходи.

Државната комисија смета дека со предвидениот начин на распределба на средствата за емитување на државните кампањи на државно и на локално ниво постои висок ризик од директно фаворизирање на националните телевизии наспроти другите бидејќи тие ќе добијат најголем процент од средствата, а на медиумскиот пазар ќе му се нанесе штета.

Со предлог измените се брише членот 102 кој е дел од измените и дополнувањата на законот уште во 2018 година насловен Забрана за рекламирање во кој беше утврдено дека „Државните органи, органите на државната управа, јавните претпријатија, единиците на локалната самоуправа, јавните установи и институции како и правните лица со јавни овластувања и трговските друштва во целосна државна сопственост не смеат да предвидуваат средства за информирање и запознавање на јавноста со свои услуги или активности преку приватни радиодифузери“.

ДКСК

ДРЖАВНА КОМИСИЈА ЗА
СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА

КСНПК

KOMISIONI SHTETEROR PËR
PARANDALIMIN E KORRUPSIONIT

Преку бришењето на забраната се овозможува финансирањето на приватните медиуми со буџетски средства и ризик од директно влијание врз нивната уредувачка политика и врз новинарската независност на медиумите во целина.

Со предлог измените се предвидува и реемитување на програмски сервиси кои се емитуваат на дигитален терестријален мултиплекс и право на радиодифузерите кои емитуваат програмски сервиси преку преносен капацитет на дигитален терестријален мултиплекс на надоместок за реемитување на нивните програмски сервиси.

Имајќи го во предвид горенаведеното, Државната комисија смета дека предложените измени од страна на Владата се спротивни на препораките утврдени во Националната стратегија за спречување на корупцијата и судирот на интереси (2021-2025) усвоена од страна на Собранието на Република Северна Македонија, во која во делот на медиумите се дијагностицирани и селектирани приоритетните проблеми кои генерираат висок ризик од корупција со идентификувани мерки за нивно надминување.

ДРЖАВНА КОМИСИЈА
ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА
Претседател,
Билјана Ивановска

По барање на предлагачот ДКСК
Изработил: С.И.
Одобрил: А.С.

Адреса: ул.Пресвета Богородица број 3, 1000 Скопје - Република Северна Македонија
Adresa: rr. Presveta Bogorodica nr.3, 1000 Shkup - Republika e Maqedonisë së Veriut
email: contact@dksk.org.mk
тел/тел: +389 2 3248 930
<https://www.dksk.mk>

